

Innst. 229 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:138 S (2011–2012)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Ørsal Johansen, Gjermund Hagesæter og Åge Starheim om innstramminger i grunnlaget for å gi utenlandske statsborgere permanent oppholdstillatelse i Norge

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag med sikte på å endre kravene til oppholdstid i Norge som grunnlag for permanent oppholdstillatelse fra 3 til 6 år.
2. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som reduserer utenlandske borgeres mulighet for permanent oppholdstillatelse i Norge hvis man er idømt fengselsstraff i minst 1 år, samt at det innføres karenskrav ved lovovertrедelser av mindre alvorlig grad, som påtaleunntatelse, betinget fengselsstraff eller ubetinget fengselsstraff som samlet ikke overstiger 1 år, behandlingsdom eller forvaringsdom.
3. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske borgere som har forfalt gjeld til det offentlige, for eksempel tilbakebetalingspliktige ytelser etter lov om sosiale tjenester, forskuddsvis utbetalt barnebidrag, foreldrebetaling til barnehage, for mye utbetalt bostøtte med mer ikke blir berettiget permanent oppholdstillatelse.
4. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske borgere må ha vært i heltidsarbeid i 2,5 av de siste 3 år, og som ikke i mer enn 6 måneder i løpet av de siste 3 år har vært arbeidsledig og ikke har mottatt sosiale ytelser eller liknende i henhold til lov om sosiale tjenester og introduksjonsloven, for å være berettiget permanent oppholdstillatelse.
5. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske borgere må ha underskrevet en erklæring om integrasjon og aktivt medborgerskap, eller på andre måter må ha tilkjennegitt aksept for innholdet av den for å være berettiget permanent oppholdstillatelse.
6. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske borgere skal ha gjennomført og bestått prøve i Norsk 2, eller tilsvarende eller høyere nivå, for å være berettiget permanent oppholdstillatelse.
7. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske statsborgere som utviser et aktivt medborgerskap i Norge gjennom aktiv deltakelse i frivillig eller annen virksomhet i mer enn 1 år, tilgodeskrives dette ved søknad om permanent oppholdstillatelse.
8. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag for å innføre et belønningssystem for å målrette integreringen av utenlandske borgere og sette en god standard for integrasjon for å kunne få permanent oppholdstillatelse i Norge.
9. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at familiegjenforening av utenlandsk borger med utenlandsboende ektefelle/samboer og/eller barn, forutsetter etterlevelse av de vilkår som foreslås lagt til grunn for innvilgelse av permanent oppholdstillatelse etter forslagene 1–7 i dette representantforslag.
10. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at personer som kommer til

Norge gjennom familieinnvandring, ikke innrømmes rett til ytterligere familiegjenforening.»

Bakgrunn

I dokumentet peker forslagsstillerne på at en del av forutsetningene for norsk utlendingspolitikk etter mange års harde debatter om innvandrings- og integreringspolitikken, er blitt vesentlig endret. Forslagsstillerne peker på at det fra og med innføringen av utlendingsloven i 1988, via introduksjonsloven i 2003 og frem til den nye utlendingsloven ble vedtatt i Stortinget i 2008, er blitt større oppmerksomhet på å stille krav til utenlandske borgere som ønsker varig opphold i Norge.

Gjennom de siste 40 år har den delen av befolkningen som har en eller annen innvandringsbakgrunn, økt kraftig. Forslagsstillerne viser til at integreringsevnen til denne mangfoldige gruppen er svært varierende.

Det norske samfunnets evne til å oppta nye medborgere i fellesskapet, enten disse ønsker å bli statsborgere, varig bosatte eller bosatte over kortere eller lengre tid, for så å returnere til hjemlandet eller reise videre til et tredje land, avhenger i stor grad av samfunnets evne til å sette klare og tydelige rammer for de som flytter hit. Forslagsstillerne peker på at siktemålet bør være at utenlandske borgere som velger å bosette seg i Norge, raskest mulig skal bli i stand til å forsørge seg selv og ikke ligge samfunnet til byrde.

Forslagsstillerne peker på at selv om integreringsarbeidet, både gjennom introduksjonsordningen og andre tiltak, har ført til en del positive resultater, gjenstår mye arbeid før integreringsarbeidet kan sies å være godt nok.

Ansvar for integreringen er tosidig. Forslagsstillerne peker på at det er udiskutabelt at det norske samfunnet har et betydelig ansvar for integreringen, men at det største ansvaret har utlendingen selv.

Forslagsstillerne fremmer i representantforslaget en rekke forslag om hvordan man kan tydeliggjøre disse kravene til den enkelte utlending som har valgt å flytte til Norge. Forslagsstillerne er av den oppfatning at permanent oppholdstillatelse må være en milepæl som må passeres, før man kan ta fatt på den siste etappen mot statsborgerskapet. Det meste av det grunnleggende integreringsarbeidet gjøres i den perioden som går fra ankomst til Norge og frem til man oppnår permanent oppholdstillatelse, og klare krav vil lette arbeidet i den siste perioden frem til man blir norsk statsborger.

Det vises i dokumentet til at permanent oppholdstillatelse i dag gis til personer som har oppholdt seg i Norge sammenhengende i tre år med tillatelser som danner grunnlag for dette, samt har gjennomført norskopplæring. Permanent oppholdstillatelse gir den enkelte rett til å oppholde seg og arbeide i Norge

på ubestemt tid, samt at det gir et sterkere vern mot utvisning.

Forslagsstillerne vil understreke at offentlige myndigheter gjør en god innsats med å kommunisere den enkeltes rettigheter, men mener at kommuniseringen av den enkeltes plikter med fordel kan gjøres bedre.

Forslagsstillerne vil understreke at de forslag som fremføres i representantforslaget, ikke omhandler arbeidsinnvandring og viser til at de senere vil fremsette forslag som spesifikt omhandler forhold rundt arbeidsinnvandring og arbeidsinnvandrere.

Forslagsstillerne vil foreslå at utenlandske borgere som ønsker å bosette seg permanent i Norge, bør ha en sjekkliste over momenter som må være etterlevd før permanent oppholdstillatelse innrømmes. Denne sjekklisten bør inneholde følgende momenter som er ufravikelige: krav til oppholdstid, vandelskrav, økonomiske krav, som krav til selvforsørgelse, krav til erklæring om integrasjon og aktivt medborgerskap, samt krav til språk- og samfunnsforståelse. Forslagsstillerne konkretiserer disse kravene i dokumentet.

Det vises for øvrig til dokumentet for en nærmere beskrivelse av forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 28. september 2012 om justis- og beredskapsminister Grete Faremos vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 13. november 2012 følger vedlagt. Videre følger vedlagt brev fra Fremskrittspartiet av 9. januar 2013 med spørsmål til statsråd Faremo, samt statsrådets svarbrev av 30. januar 2013.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Håkon Haugli, Hilde Magnusson, Ingalill Olsen og Eirik Sivertsen, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Morten Ørsal Johansen og Åge Starheim, fra Høyre, Trond Helleland og Michael Tetzschner, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Aksel Hagen, fra Senterpartiet, Heidi Greni, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til representantforslag Dokument 8:138 S (2011–2012) fra stortingsrepresentantene Morten Ørsal Johansen, Gjermund Hagesæter og Åge Starheim om innstramminger i grunnlaget for å gi utenlandske statsborgere permanent oppholdstillatelse i Norge og til statsrådets svarbrev, datert 13. november 2012, som er vedlagt innstillingen. Forsla-

gene som reises i saken, berører ansvarsområdet til tre ulike departementer, Arbeidsdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet, som alle har bidratt til svarbrevet. Fremskrittspartiet har i brev av 9. januar 2013 stilt ytterligere spørsmål til justisministeren. Statsråd Faremo har i brev av 30. januar 2013 besvart dette brevet. I statsrådets brev vises det blant annet til relevant regelverk i andre nordiske land. Fremskrittspartiets spørsmål og statsrådets svar er vedlagt innstillingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener et mangfoldig samfunn er en ressurs for Norge. Det generelle bildet er at Norge lykkes bedre med integreringen av ulike innvandringsgrupper enn mange andre land, men at det også er rom for forbedringer (se for eksempel Meld. St. 6 (2012–2013) En helhetlig integreringspolitikk. Mangfold og fellesskap, som er til behandling i Stortinget). En god integreringspolitikk, som bygger på rettigheter og plikter, både for samfunnet og den enkelte, er en av hovedoppgavene i den videre samfunnsbyggingen vår. Vi skal derfor ha et høyt ambisjonsnivå i integreringspolitikken.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er avgjørende for et fler-etnisk samfunn, som Norge er i ferd med å bli, at man utvikler forståelige, rimelige og overkommelige krav til utenlandske borgere som vil bosette seg i Norge på permanent grunnlag. Disse medlemmer har merket seg at denne samfunnsformen ikke kan anses som vellykket gjennom politiske vedtak, men må formes gjennom at alle landets borgere befinner seg på den samme plattformen, og der utenforskap må forhindres gjennom god integrering og godt lederskap. Disse medlemmer mener ambisjonsnivået i integreringspolitikken er for lavt, og at innvandrings-takten er i ferd med å rive grunnlaget for god integrering bort.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter regjeringens mål om en samfunnstjenlig og styrt innvandring. Flertallet deler ikke forslagsstillerens generelle syn på at innstramminger i grunnlaget for å gi utenlandske statsborgere permanent opphold, er den rette innfalls-vinkelen til å oppnå en helhetlig integrering, med de samme muligheter, rettigheter og plikter for alle med lovlig opphold i Norge. Flertallet viser også til at forslagene i sum vil innebære en betydelig byråkratisering og en mer ressurskrevende saksbehandling i utlendingsforvaltningen. Flertallet viser i den forbindelse til statsrådets svarbrev av 13. november

2012, som redegjør for økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg at statsråden i sitt brev til komiteen av 13. november 2012, målbærer en grunnleggende uenighet i det forslagsstillerne har gjort av framlegg i representantforslaget. Disse medlemmer mener statsrådets innvendinger er tredelte: man argumenterer ut fra administrative, juridiske eller økonomiske forhold. Disse medlemmer viser til at svært like forslag ble implementert av et tidligere politisk flertall i Danmark, uten at slike reservasjoner ble tillagt noen vekt, og ut fra en mer offensiv utlendingslovgivning enn det Norge har.

Disse medlemmer viser til at statsråden i sitt svar på spørsmål fra en av forslagsstillerne, ikke har svart på om de foreslåtte endringene er blitt gjenstand for behandling av Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) da disse ble gjennomført av Danmark. Disse medlemmer mener statsråden dermed ikke har grunnlagt sin motstand mot visse av forslagene på en tilstrekkelig måte og tar dette til etterretning.

Forslag nr. 1: Utvidelse av botid fra 3 til 6 år for å få permanent opphold

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at spørsmålet om botid i Norge før permanent oppholdstillatelse kan gis, ble grundig utredet i forberedelsene til ny utlendingslov (jf. NOU 2004:20 Ny utlendingslov, Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) Om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) og Innst. O. nr. 42 (2007–2008)). Etter en samlet vurdering av ulike argumenter var Stortingets konklusjon da at det ikke var tungtveiende grunner til å utvide kravet om tre års botid. Ny utlendingslov trådte i kraft 1. januar 2010. Flertallet deler statsrådets synspunkter slik de framkommer i svarbrevet til komiteen, og ser ingen grunn til å vurdere dette spørsmålet på ny.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg at statsråden i sitt brev til komiteen grunngir sin motstand mot utvidelse av botid fra tre til seks år ut fra NOU 2004:20. Disse medlemmer mener at statsråden ikke i tilstrekkelig grad har vurdert dette ut fra at innvandrebe-folkningen har doblet seg i tiden som er gått siden NOU 2004:20 ble fremlagt, at integreringsutfordringene er blitt vesentlig større og at befolkningssammensetningen i en del av landet er blitt betydelig endret.

Disse medlemmer viser til at kommuner mottar statlige tilskudd for å integrere flyktninger og andre som faller inn under introduksjonsloven, og at

integreringsprosessen for disse vil være lengre enn for andre utlendinger som bosetter seg i riket. Disse medlemmer er av den oppfatning at de som deltar i kommunale introduksjonsprogram, og for hvilke kommunene mottar statlige tilskudd, må settes bedre i stand til å takle det norske samfunnslivet. Disse medlemmer mener det vil ta opptil seks år innen personer som inngår i personkretsen som omfattes av en rett og/eller en plikt til å delta på opplæring i norsk eller samfunnskunnskap, er i stand til å forsørge seg selv og eventuelle familiemedlemmer.

Disse medlemmer mener derfor argumentene også må forstås ut fra andre forutsetninger som statsråden ikke omtaler i sitt brev:

- Det er ingen som blir tvunget til å forlate riket etter fire–fem års opphold i Norge fordi man har mislyktes i et samlivsforhold. Om man ikke får permanent oppholdstillatelse etter seks år, må man påregne mer botid og eventuelt oppfylle andre krav for å få permanent opphold. (Det henvises her til forslagene 2–7.)
- Det er blitt gitt mer beskyttelse til svake grupper som ikke medfører at personer fra slike grupper mister oppholdsgrunnlag som følge av mishandling og utnyttelse, se spesielt Innst. 370 L (2010–2011), jf. Prop. 79 L (2010–2011) om utvidelse av personkretsen for introduksjonsprogrammet.
- Personer som ber om internasjonal beskyttelse av Norge (asyl), er i utgangspunktet i Norge til forholdene i hjemlandet tilsier retur.

Disse medlemmer merker seg at en av statsrådets begrunnelser for ikke å bifalle forslag 1, tillegges flertallet i Utlendingslovutvalget som mente at en innstramming ville kunne oppleves som et negativt signal rettet mot innvandrere. Disse medlemmer har vanskelig for å akseptere dette som et argument, da innstramminger foretas ut fra en helhet og ikke ut fra hva enkelt innvandrere måtte mene om norsk innvandringspolitikk. Disse medlemmer påpeker at innvandringspolitiske hensyn er noe som fastsettes av politiske beslutningstakere, og ikke ene og alene overlates til et særskilt, ikke-folkevalgt organ. Disse medlemmer kan ikke se at befolkningen ønsker mindre strenge krav til grunnlaget for permanent oppholdstillatelse. Tvert imot er det flere indikasjoner på at befolkningen, både norskfødte og utenlandskfødte, mener at personer som enten utgjør en trussel mot nasjonal sikkerhet eller er kommet til Norge for å begå kriminalitet, ikke ønskes velkommen til Norge på permanent basis. Disse medlemmer mener også at det av hensyn til velintegrerte innvandrere vil være av det gode å stramme inn på grunnlaget.

Disse medlemmer opprettholder forslaget i dokumentet og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag med sikte på å endre kravene til oppholdstid i Norge som grunnlag for permanent oppholdstillatelse fra 3 til 6 år.»

Forslag nr. 2: Redusert mulighet for permanent opphold ved fengselsstraff i minst 1 år og karenskrav ved mindre alvorlige lovover-tredelser, herunder i tilfeller med påtaleunntatelse

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til statsrådets svarbrev, der det framgår at utlendingsloven med tilhørende forskrift allerede hjemler muligheter for både å nekte permanent opphold og å fatte vedtak om utvisning, dersom utlendingen dømmes for et forhold med strafferamme på mer enn ett år. Det framgår også at regelverket hjemler muligheter for tilleggstid før permanent opphold kan innvilges, både i slike situasjoner, men også for lovovertrедelser av mindre alvorlig art. Ny botid må også opptjenes etter avsluttet periode med tvungent psykisk helsevern. Ved påtaleunntatelse beregnes ikke tilleggstid. Flertallet deler statsrådets syn om at det ikke er behov for endringer i eksisterende regelverk, og støtter ikke forslagene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener dagens system ikke gir god nok motivasjon for utenlandske borgere til å avstå fra å begå straffbare handlinger. Disse medlemmer mener at systemet for karenstid er for løst, og at eksisterende lovverk ikke fungerer etter intensjonen. Disse medlemmer påpeker at en stram håndheving av lovverket er nødvendig for å skape den nødvendige tilliten til at innvandringspolitikken er stram, men rettferdig.

Disse medlemmer opprettholder forslaget i dokumentet og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som reduserer utenlandske borgeres mulighet for permanent oppholdstillatelse i Norge hvis man er idømt fengselsstraff i minst 1 år, samt at det innføres karenskrav ved lovovertrедelser av mindre alvorlig grad, som påtaleunntatelse, betinget fengselsstraff eller ubetinget fengselsstraff som samlet ikke overstiger 1 år, behandlingsdom eller forvaringsdom.»

Forslag nr. 3: Permanent opphold skal ikke gis til utlending med forfalt gjeld til det offentlige

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til statsrådets svarbrev om at ulike former for økonomisk stønad har som siktemål at mottakeren skal bli selvhjulpne, og støtter ikke forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet deler ikke statsrådets tolkning av forslaget. Disse medlemmer viser til flere oppslag i media der utenlandske borgere er tildelt økonomisk stønad de egentlig ikke burde ha hatt, og at det er en tillitserklæring å bli tildelt permanent oppholdstillatelse i Norge. Disse medlemmer viser til at likelydende forslag er blitt gjennomført i Danmark, og at tiltaket der har hatt positiv effekt. Disse medlemmer viser også til at man i Finland har en likelydende ordning vedrørende erverv av statsborgerskap etter søknad.

Disse medlemmer opprettholder forslaget i dokumentet og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske borgere som har forfalt gjeld til det offentlige, for eksempel tilbakebetalingspliktige ytelser etter lov om sosiale tjenester, forskuddsvis utbetalt barnebidrag, foreldrebetaling til barnehage, for mye utbetalt bostøtte med mer, ikke blir berettiget til permanent oppholdstillatelse.»

Forslag nr. 4: Arbeid på heltid i 2,5 av de siste 3 årene som vilkår for permanent opphold, samt avslag på permanent opphold dersom utlendingen har mottatt dagpenger eller sosial stønad mer enn 6 måneder de siste 3 årene

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter statsrådets syn om at det ikke er ønskelig med nye innstramminger i inntektskravene utover det forslaget som nå er på høring, om heving av underholdskravet ved familieinnvandring. Det er heller ikke ønskelig å foreta endringer i gjeldende unntak fra disse bestemmelsene når det gjelder flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er avgjørende for videre integrering og senere familiegjennforening at utlendingen som søker om permanent oppholdstillatelse, er økonomisk selvhjulpne. Disse medlemmer mener det er uforsvarlig av norske myndigheter å tro at personer som ikke er tilstrekkelig økonomisk selvhjulpne, skal kunne opprettholde en husholdning på to eller flere personer. At en utlending er økonomisk selvforsørgende før vedkommende får permanent oppholdstillatelse, vil, etter disse medlemmers oppfatning, virke som et positivt incentiv.

Disse medlemmer opprettholder forslaget i dokumentet med noe endret ordlyd og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at utenlandske borgere, for å være berettiget permanent oppholdstillatelse, må ha vært i heltidsarbeid i 2,5 av de siste 3 år, og må ikke i mer enn 6 måneder i løpet av de siste 3 år ha vært arbeidsledige eller mottatt sosiale ytelser eller liknende i henhold til lov om sosiale tjenester og introduksjonsloven.»

Forslag nr. 5: Erklæring om integrasjon og aktivt medborgerskap e.l. som vilkår for permanent opphold

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til statsrådets svarbrev, der det redegjøres for gjeldende regelverk. Pliktig opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven må være gjennomført før permanent opphold innvilges. Det vises også til troskapsløftet som avlegges i forbindelse med statsborgersemonien. Flertallet støtter statsrådets syn om at det ikke er ønskelig med ytterligere krav til den enkelte for å få permanent opphold.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg at statsråden ikke ser dette forslaget opp mot intensjonen i dette og de andre forslagene i Dokument 8:138 S (2011–2012). Disse medlemmer mener det er viktig allerede på et tidlig stadium i integreringsprosessen å peke ut retningen til et fremtidig norsk statsborgerskap for de utlendinger som etter søknad vil være berettiget permanent oppholdstillatelse når alle krav er oppfylt.

Disse medlemmer mener det er viktig at personer som er blitt tildelt oppholdstillatelse som senere danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, på et langt tidligere tidspunkt blir gjort kjent med hvilke krav samfunnet stiller til dem.

Disse medlemmer opprettholder forslaget i dokumentet og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske borgere må ha underskrevet en erklæring om integrasjon og aktivt medborgerskap, eller på andre måter må ha tilkjennegitt aksept for innholdet av den, for å være berettiget permanent oppholdstillatelse.»

Forslag nr. 6: Bestått prøve i norsk for å få permanent opphold

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til statsrådets svarbrev, som redegjør for dagens regler om hvem som har rett og/eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Det vises også til innføringen av obligatorisk prøve ved vedtak i Stortinget 15. juni 2011, samtidig som timetallet er utvidet fra 300 til

600 timer, med virkning fra 1. januar 2012. Flertallet viser også til Meld. St. 6 (2012–2013) En helhetlig integreringspolitikk. Mangfold og fellesskap, der det varsles at spørsmålet om innføring av bestått prøve i samfunnskunnskap som vilkår for å erverve statsborgerskap etter søknad, vil bli sendt på alminnelig høring. Flertallet støtter ikke forslaget om at bestått prøve skal være vilkår for permanent opphold.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg at statsråden i sitt svarbrev av 13. november 2012 fester liten lit til at dagens undervisning i norsk og samfunnskunnskap, samt introduksjonsprogram, på en god nok måte fanger opp personer med svak utdanning og som sliter med lese- og skrivevansker. Disse medlemmer mener statsrådets svar kan virke negativt overfor de som gjennomfører kurs i norsk og samfunnskunnskap på en god måte, og som vil være godt i gang med sin egen integrering og kunne få dette stadfestet på et tidlig stadium. Disse medlemmer merker seg at statsråden med dette setter introduksjonsordningen i et lite flatterende lys.

Disse medlemmer er av den oppfatning at det å stille krav til utenlandske borgere som har som intensjon å bosette seg permanent i Norge, er å vise dem både respekt og omsorg. Gjennomført og bestått prøve i norsk på et tidligere stadium vil være med på å gi introduksjonsordningen høyere status. Disse medlemmer mener at dette vil medvirke til at kursdeltakerne lettere får innpass på arbeidsmarkedet, hvor de knytter kontakter med det norske samfunnet på makro- og mikronivå, og raskere blir økonomisk selvhjulpne.

Disse medlemmer opprettholder forslaget i dokumentet og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske borgere skal ha gjennomført og bestått prøve i Norsk 2, eller tilsvarende eller høyere nivå, for å være berettiget permanent oppholdstillatelse.»

Forslag 7: Aktivt medborgerskap som grunnlag for redusert krav til botid før permanent opphold kan innvilges

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, antar at dette forslaget er betinget av at forslag nr. 1 om et utvidet krav om botid til seks år blir vedtatt, og at forslaget dermed bortfaller.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener forslagsstillerne gjennom dette forslaget også tar høyde for at enkeltindividers innsats for egen integrering skal vektlegges ved søk-

nad om permanent oppholdstillatelse. Disse medlemmer mener man gjennom frivillig virksomhet i lag, foreninger og organisasjoner allerede i dag kan skape nettverk, gjennom hvilke utenlandske statsborgere kan skape en fremtid i Norge og være selvforførende. Disse medlemmer mener enkeltmennesker er forskjellige og har iboende ressurser som kan komme samfunnet til nytte, og at mange utenlandske borgere i dag legger ned betydelig innsats for sine lokalsamfunn og sine medmennesker.

Disse medlemmer opprettholder forslaget i dokumentet og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske statsborgere som utviser et aktivt medborgerskap i Norge gjennom aktiv deltakelse i frivillig eller annen virksomhet i mer enn 1 år, tilgodeskrives dette ved søknad om permanent oppholdstillatelse.»

Forslag nr. 8: Innføring av et belønningssystem for god og målrettet integrering

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til statsrådets svarbrev og til Meld. St. 6 (2011–2012) En helhetlig integreringspolitikk. Mangfold og fellesskap. Flertallet mener at gode introduksjonsprogrammer og målrettet og individuelt tilpasset kvalifisering med rettigheter og plikter er bedre virkemidler for god integrering og støtter ikke innføringen av et særskilt belønningssystem.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener dette forslaget i sterkere grad må ses i sammenheng med forslag nr. 7 foran (Dokument 8:138 S (2011–2012)). Disse medlemmer mener det kan være tungtveiende argumenter på individnivå som kan åpne for at man raskere kan bli berettiget permanent oppholdstillatelse i Norge, for eksempel ved å bestå individuelle introduksjonsprogrammer, norsk og samfunnskunnskap raskere enn de lovpålagte 600 timene. I dagens system fremstår kurs i norsk og samfunnskunnskap som standardprosedyrer, der kursdeltakerne kun skal oppfylle et minste felles multiplum. I stedet for at individer belønnes for å tilegne seg gode språklige ferdigheter raskere enn andre, synes det som om de holdes tilbake og ikke gis muligheten til å bli de ressurspersonene de både evner og ønsker å være. Disse medlemmer synes det er betenkelig at norske myndigheter og statsråden ikke erkjenner disse forholdene og gir de som integrerer seg raskere gjennom stor personlig innsats, belønning for dette. Disse medlemmer har tro på enkeltmennesker som gjennom egen innsats og sterk vilje satser på sin egen

fremtid og ønsker å være å være til nytte, ikke bare for samfunnets del, men for sin egen del.

Disse medlemmer opprettholder forslaget i dokumentet og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag for å innføre et belønningssystem for å målrette integreringen av utenlandske borgere og sette en god standard for integrasjon for å kunne få permanent oppholdstillatelse i Norge.»

Forslag nr. 9: Innvilget permanent opphold som vilkår for familiegjenforening

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at forslaget vil innebære en betydelig innstramming i vilkårene for familiegjenforening, som også vil være i strid med Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK). Etter flertallets mening vil familiegjenforening i mange tilfeller bidra positivt til integreringen i Norge. Flertallet er enig i statsrådets vurdering av at dette forslaget ikke støttes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet deler ikke statsrådets oppfatning om at dette forslaget skulle stride mot Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK). Disse medlemmer viser til at likelydende forslag er blitt implementert i Danmark, og at Danmark ikke er blitt felt i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) for overtredelser av EMK.

Disse medlemmer tar til etterretning at statsråden ikke har kunnet fremskaffe dokumentasjon på at forslaget strider mot EMK, all den tid flere av disse forslagene fortsatt er gjeldende politikk i Danmark.

Disse medlemmer mener en utenlandsk statsborger bosatt i Norge ikke bare er ansvarlig for sin egen integrering, men også for den eller de som kommer til Norge gjennom familieinnvandring, og som skal inngå i samme husholdning og påbegynne egen integrering. Slik integrering må ha et solid ankerfeste i den herboende referansepersonen og ikke overlates til tilfeldighetene, slik disse medlemmer oppfatter at dagens situasjon er.

Disse medlemmer opprettholder forslaget i dokumentet og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at familiegjenforening av utenlandsk borger med utenlandsboende ektefelle/samboer og/eller barn, forutsetter etterlevelse av de

vilkår som foreslås lagt til grunn for innvilgelse av permanent oppholdstillatelse etter forslagene 1–7.»

Forslag nr. 10: Familiegjenforente skal ikke innrømmes rett til ytterligere familiegjenforening

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at forslaget vil innebære en kraftig begrensning i barns muligheter for å gjenforenes med en forelder i Norge. Barn som kommer til Norge på familiegjenforening, vil i voksen alder bare kunne etablere familie med en person fra utlandet dersom vedkommende er blitt norsk statsborger. Forslaget bryter både med FNs barnekonvensjon og med Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen. Flertallet støtter statsrådets syn om at forslaget derfor ikke lar seg gjennomføre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener dagens familieinnvandringspraksis er svak, og at den åpner for betydelig grad av misbruk. Disse medlemmer påpeker at det er blitt avdekket flere tilfeller av familieinnvandring der lovgivers intensjon med det bakenforliggende prinsipp for denne innvandringsformen misbrukes. Disse medlemmer mener kontrollmekanismene for å sikre familieinnvandring, slik den er definert i gjeldende lov, avhenger av god personkontroll, avklart identitet og robuste sanksjonsmuligheter mot misbruk av de lover og regler som regulerer dette. Disse medlemmer vil påpeke at denne ordningen er blitt misbrukt for å skaffe omsorgspersoner til å gi daglig omsorg til herboende personer som lider av alvorlige sykdommer eller funksjonshemninger, maskert som familieinnvandring. Disse medlemmer mener dette må hindres for å unngå at utenlandske borgere som blir presset til å inngå ekteskap på falskt grunnlag, og som kommer til Norge, blir tvunget inn i en sosial orden som kan påminne om slaveri.

Disse medlemmer deler ikke statsrådets oppfatning om at dette forslaget er et brudd på internasjonale konvensjoner som barnekonvensjonen eller EMK, og finner statsrådets forklaring i sitt svarbrev lite overbevisende.

Disse medlemmer opprettholder forslaget i dokumentet og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at personer som kommer til Norge gjennom familieinnvandring, ikke innrømmes rett til ytterligere familiegjenforening.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag med sikte på å endre kravene til oppholdstid i Norge som grunnlag for permanent oppholdstillatelse fra 3 til 6 år.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som reduserer utenlandske borgeres mulighet for permanent oppholdstillatelse i Norge hvis man er idømt fengselsstraff i minst 1 år, samt at det innføres karenskrav ved lovovertridelser av mindre alvorlig grad, som påtaleunntatelse, betinget fengselsstraff eller ubetinget fengselsstraff som samlet ikke overstiger 1 år, behandlingsdom eller forvaringsdom.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske borgere som har forfalt gjeld til det offentlige, for eksempel tilbakebetalingspliktige ytelser etter lov om sosiale tjenester, forskuddsvis utbetalt barnebidrag, foreldrebetaling til barnehage, for mye utbetalt bostøtte med mer, ikke blir berettiget til permanent oppholdstillatelse.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at utenlandske borgere, for å være berettiget til permanent oppholdstillatelse, må ha vært i heltidsarbeid i 2,5 av de siste 3 år, og må ikke i mer enn 6 måneder i løpet av de siste 3 år ha vært arbeidsledige eller mottatt sosiale ytelser eller liknende i henhold til lov om sosiale tjenester og introduksjonsloven.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske borgere må ha underskrevet en erklæring om integrasjon og aktivt medborgerskap, eller på andre måter må ha tilkjennegitt aksept for innholdet av den, for å være berettiget permanent oppholdstillatelse.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske borgere skal ha

gjennomført og bestått prøve i Norsk 2, eller tilsvarende eller høyere nivå, for å være berettiget permanent oppholdstillatelse.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at utenlandske statsborgere som utviser et aktivt medborgerskap i Norge gjennom aktiv deltakelse i frivillig eller annen virksomhet i mer enn 1 år, tilgodeskrives dette ved søknad om permanent oppholdstillatelse.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag for å innføre et belønningssystem for å målrette integreringen av utenlandske borgere og sette en god standard for integrasjon, for å kunne få permanent oppholdstillatelse i Norge.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at familiegjennforening av utenlandsk borger med utenlandsboende ektefelle/samboer og/eller barn, forutsetter etterlevelse av de vilkår som foreslås lagt til grunn for innvilgelse av permanent oppholdstillatelse etter forslagene 1–7.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som fører til at personer som kommer til Norge gjennom familieinnvandring, ikke innrømmes rett til ytterligere familiegjennforening.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:138 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Ørsal Johansen, Gjermund Hagesæter og Åge Starheim om innstramminger i grunnlaget for å gi utenlandske statsborgere permanent oppholdstillatelse i Norge – avvises.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 7. mars 2013

Aksel Hagen

leder

Lise Christoffersen

ordfører

Vedlegg 1**Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråden til kommunalforvaltningskomiteen, datert 13. november 2012****Dokument 8:138 S (2011–2012) – Representantforslag om innstramming i grunnlaget for å gi utenlandske statsborgere oppholdstillatelse i Norge**

Jeg viser til komiteens brev av 28. september 2012 ved komitésekretæren, hvor det bes om min vurdering av forslag fra stortingsrepresentantene Morten Ørsal Johansen, Gjermund Hagesæter og Åge Starheim om innstramming i grunnlaget for å gi utenlandske statsborgere permanent oppholdstillatelse i Norge.

Det er innhentet innspill fra Arbeidsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet hva gjelder de deler av forslaget som omhandler deres ansvarsområder.

Innledende bemerkninger

Regjeringen har en målsetting om en samfunns-tjenlig og styrt innvandring, og arbeider samtidig for et inkluderende samfunn. Målet for integreringspolitikken er like muligheter, rettigheter og plikter for innvandrere og barna deres til å delta og bidra i arbeids- og samfunnsliv. Alle som bor i Norge, og som har lovlig opphold her, skal ha like muligheter til å bidra og til å delta i landets fellesskap.

For at nyankomne innvandrere skal bli godt integrert, er det viktig at de kan skaffe seg arbeid og utdanning og delta i samfunnet for øvrig. Nyankomne flyktninger har rett og plikt til å delta i et hel-tids introduksjonsprogram som varer i inntil to år. Nyankomne innvandrere med oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, har rett og/eller plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap.¹

FORSLAG 1: STORTINGET BER REGJERINGEN FREMME DE NØDVENDIGE FORSLAG MED SIKTE PÅ Å ENDRE KRAVENE TIL OPPHOLDSTID I NORGE SOM GRUNNLAG FOR PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE FRA 3 TIL 6 ÅR.

En utlending med opphold i Norge som ikke er av en forutsatt tidsbegrenset karakter bør etter en viss tid få muligheten til å etablere et varig opphold her i landet. Dette er viktig av hensyn til enkeltpersonene selv og deres integrering i det norske samfunnet. Tungt-

veiende administrative hensyn taler også for at man ikke har regler om mer aktiv kontroll og regelmessig vurdering og fornyelse av de enkelte tillatelser enn det som er nødvendig.

Etter gjeldende regelverk stilles det et krav om tre års botid for å kunne få permanent oppholdstillatelse. Varigheten av botidskravet ble grundig drøftet i forbindelse med utlendingsloven 2008. Det vises særlig til Utlendingslovutvalgets drøftelse i NOU 2004: 20, hvor utvalget vurderte en utvidelse av botidskravet til fem år, men hvor følgende argumenter ble avgjørende for at flertallet i utvalget foreslo å fastholde et tre-årskrav:

- For familieetableringstilfellene ble det ansett å være et svært inngripende tiltak om man skulle kunne gi en person et pålegg om å forlate riket etter fire-fem års opphold her fordi man har mislykkes i et samlivsforhold.
- Hensynet til å motvirke proformaekteskap kunne tilsi at man burde kreve mer enn tre års botid, men i motsatt retning ble det lagt vekt på at personer (særlig kvinner) som utsettes for mishandling og utnyttning i et forhold, ikke skal holdes i ekteskapet for en lengre periode av frykt for å miste oppholdsgrunnlaget.
- For personer som har fått beskyttelse i Norge vil det i henhold til praksis ikke bli foretatt en ny vurdering av beskyttelsesbehovet ved senere fornyelser, og man så derfor ingen vektige grunner for å heve botidskravet for denne gruppen.
- For arbeidsinnvandrere ble det bemerket at det ikke ville være spesielt betenkelig å øke botidskravet, men man kunne heller ikke se noen reell grunn til å heve kravet da de fleste arbeidsinnvandrere som regel fyller vilkårene for fornyet tillatelse også etter 4-5 års opphold i Norge. Det ville dermed ikke ha noen innvirkning på innvandringsbildet om botidskravet ble hevet eller ikke.
- I mangel av det flertallet oppfattet som tungtveiende grunner for å endre gjeldende botidskrav, la flertallet vakt på at det er uheldig i seg selv å gjennomføre en innstramning som vil kunne oppleves som et negativt signal rettet mot innvandrere.

Regjeringen støttet forslaget fra utvalgets flertall om å videreføre kravet om tre års botid, og jeg ser ingen tungtveiende grunner til igjen å vurdere en heving av botidskravet.

¹ Hvilke grupper som har hhv. rett og/eller plikt til å delta i slik opplæring er nærmere redegjort for under forslag 6 nedenfor.

Jeg vil imidlertid bemerke at noen land som har et høyere krav til botid, samtidig tillater at flere oppholdsgrunnlag teller med i beregningen. Dette er tilfellet i for eksempel Danmark hvor kravet til botid er 5 år, men hvor oppholdstid som student eller au pair også teller med i beregningen. Dette er oppholdsgrunnlag som i Norge ikke danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse. Dette må man ta med i vurderingen når man drøfter lengden på botidskravet.

Videre vil jeg nevne at regjeringen har strammet inn på retten til permanent oppholdstillatelse for personer med opphold på humanitært grunnlag når det er tvil om utlendingens identitet. I slike tilfeller kreves det som hovedregel at utlendingen fremskaffer dokumentasjon på sin identitet for å gi oppholdstillatelse. Dersom det likevel innvilges oppholdstillatelse, kan det gis tillatelse som ikke danner grunnlag for permanent opphold.

FORSLAG 2: STORTINGET BER REGJERINGEN FREMME DE NØDVENDIGE FORSLAG SOM REDUSERER UTENLANDSKE BORGERS MULIGHET FOR PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE I NORGE HVIS MAN ER IDØMT FENGSELSSTRAFF I MINST 1 ÅR, SAMT AT DET INNFØRES KARENSKRAV VED LOVØVERTREDELSER AV MINDRE ALVORLIG GRAD, SOM PÅ TALEUNNLATELSE, BETINGET FENGSELSSTRAFF ELLER UBETINGET FENGSELSSTRAFF SOM SAMLET IKKE OVERSTIGER 1 ÅR, BEHANDLINGSDOM ELLER FORVARINGSDOM.

Utlendinger som begår kriminalitet vil ikke bare kunne bli nektet permanent oppholdstillatelse, men vil også kunne bli utvist (utlendingsloven §§ 66 flg.). Etter dagens regler kan en utlending med oppholdstillatelse utvises dersom vedkommende er straffet for et forhold som «kan føre til fengselsstraff i mer enn ett år». Det er i denne sammenheng altså ikke et vilkår at vedkommende faktisk er dømt til fengsel i ett år (som er det vilkår det vises til i representantforslaget), men det er tilstrekkelig at *strafferammen* er strengere enn fengselsstraff i ett år. Dersom utlendingen ikke blir utvist, har utlendingsloven (§ 62) og forskriften (§ 11-5) regler om tilleggstid før utlendingen kan bli innvilget permanent oppholdstillatelse. Også lovøvertredelser av mindre alvorlig grad, herunder samfunnsstraff, bøter og betinget fengsel gir grunnlag for tilleggstid. Jeg ser ingen grunn til å endre de tilleggstider som allerede gjelder.

Dersom det straffbare forholdet fører til påtaleunnlattelse eller blir overført til meglings i konfliktråd, beregnes det etter dagens regelverk ikke tilleggstid. Det er det etter min mening heller ingen grunn til. Dersom påtalemyndigheten har funnet at det straffbare forholdet ikke har et slikt alvor at det bør lede til noen annen straffereaksjon, bør det heller ikke få alvorlige utlendingsrettslige konsekvenser.

Utlendinger som blir dømt til tvungent psykisk helsevern kan også utvises på grunnlag av straffbare handlinger. Dersom man kommer til at det ikke bør treffes et utvisningsvedtak overfor vedkommende, mener jeg at det heller ikke er rimelig å operere med en tilleggstid for å få permanent opphold. Utlendingen må imidlertid opptjene ny botid som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, etter at perioden med tvungent psykisk helsevern er avsluttet.

FORSLAG 3: STORTINGET BER REGJERINGEN FREMME DE NØDVENDIGE FORSLAG SOM FØRER TIL AT UTENLANDSKE BORGERE SOM HAR FORFALT GJELD TIL DET OFFENTLIGE, FOR EKSEMPEL TILBAKEBETALINGSPLIKTIGE YTELSER ETTER LOV OM SOSIALE TJENESTER, FORSKUDDSVIS UTBETALT BARNEBIDRAG, FORELDREBETALING TIL BARNEHAGE, FOR MYE UTBETALT BOSTØTTE MED MER IKKE BLIR BERETTIGET PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE.

Økonomisk stønad bør ta sikte på å gjøre tjenestemottakeren selvhjulpen og i stand til å mestre egen livssituasjon. Hovedregelen er derfor at stønad gis som bidrag, slik at mottakeren selv kan styre og disponere over egen økonomi. Økonomisk stønad som lån skal bare gis hvis tjenestemottaker på søknadstidspunktet har midler, eller en rett til midler, som faktisk ikke er tilgjengelige. Tjenestemottakers økonomiske situasjon kan ha endret seg når lånet skal tilbakebetales, og NAV-kontoret må da vurdere om lånet helt eller delvis skal omgjøres til bidrag. Hvis tjenestemottaker søker om å få endret lånevilkårene, eller få omgjort lånet til bidrag, skal søknaden behandles selv om fristen for å klage på vedtaket er gått ut.

Som følge av at lån vil kunne omgjøres til bidrag etter en konkret vurdering av tjenestemottakerens situasjon, synes forslaget å ha liten eller ingen praktisk effekt. Det er heller ikke ønskelig å knytte rett til permanent oppholdstillatelse til tilbakebetaling av barnebidrag mv. Forslaget kan derfor ikke anbefales.

FORSLAG 4: STORTINGET BER REGJERINGEN FREMME DE NØDVENDIGE FORSLAG SOM FØRER TIL AT UTENLANDSKE BORGERE MÅ HA VÆRT I HELTIDSARBEID I 2,5 AV DE SISTE 3 ÅR, OG SOM IKKE I MER ENN 6 MÅNEDER I LØPET AV DE SISTE 3 ÅR HAR VÆRT ARBEIDSLEDIG OG IKKE HAR MOTTATT SOSIALE YTELSER ELLER LIKNENDE I HENHOLD TIL LOV OM SOSIALE TJENESTER OG INTRODUKSJONSLOVEN, FOR Å VÆRE BERETTIGET PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE.

I utgangspunktet er det ønskelig at alle som får opphold i Norge skal være sikret forsørging. Utlendingsloven § 58 fastsetter derfor at det er et vilkår for

oppholdstillatelse at utlendingen er sikret underhold. Regjeringen har som kjent også skjerpet vilkårene for sikret underhold ved familieinnvandring, og har nå også ute på høring et forslag om heving av underholdskravet.

For mange har det imidlertid vært nødvendig å gjøre unntak fra kravet til sikret underhold i loven og forskriften. Dette gjelder blant annet for flyktninger og personer som får opphold på humanitært grunnlag etter en asylsøknad. I tillegg gjelder det blant annet for mange tilfeller av familieinnvandring.

Dersom man skulle innføre nye vilkår om at det skal gjelde krav til yrkesdeltakelse og selvforsørging for å få permanent oppholdstillatelse, vil dette være svært administrativt ressurskrevende, og det ville også være nødvendig å vurdere om man skal ha unntak for de samme grupper som har unntak fra underholdskravet ved søknad om førstegangs oppholdstillatelse.

Når forslaget samtidig fører til en vesentlig svekkelse av rettsposisjonen for personer som er innvilget opphold i Norge med sikte på varig bosetting her, er det ikke grunnlag for å gi forslaget støtte.

Jeg ser for øvrig ikke grunnlag for å støtte et forslag som innebærer at personer som har mottatt økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen ikke kan få permanent oppholdstillatelse før tre år etter siste stønadstilfelle. En slik bestemmelse vil være en tilleggsbelastning for personer som er i en vanskelig økonomisk situasjon. Dette vil særlig ramme personer som på grunn av sykdom, skade eller funksjonshemming ikke kan arbeide full tid, og som får lave ytelser fra folketrygden som følge av kort opptjeningstid. Denne gruppen er ofte avhengig av supplerende stønad i tillegg til lønn og/eller trygd, og vil etter forslaget aldri kunne få permanent oppholdstillatelse. Forslaget vil også ramme personer som har vært selvforsørgende i flere år, men som i løpet av de siste tre år har mottatt stønad en enkelt gang, for eksempel i forbindelse med overgang fra opplæring til arbeid.

FORSLAG 5: STORTINGET BER REGJERINGEN FREMME DE NØDVENDIGE FORSLAG SOM FØRER TIL AT UTENLANDSKE BORGERE MÅ HA UNDERSKREVET EN ERKLÆRING OM INTEGRASJON OG AKTIVT MEDBORGERSKAP, ELLER PÅ ANDRE MÅTER MÅ HA TILKJENNEGITT AKSEPT FOR INNHOLDET AV DEN FOR Å VÆRE BERETTIGET PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE.

For å kunne få permanent oppholdstillatelse i Norge må en i tillegg til oppholdstiden ha gjennomført pliktig opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven. Videre vil alle som senere får norsk statsborgerskap og har fylt 12 år, bli invitert til å delta på en seremoni. På seremonien avlegger deltakere over 18 år et troskapsløfte. Troskapsløftet ble vedtatt av Kongen i statsråd 16. juni 2006, og har følgende ordlyd: «Som norsk statsborger lover jeg troskap til mitt land Norge og det norske samfunnet, og jeg støtter demokratiet og menneskerettighetene og vil respektere landets lover».

Det er vanskelig å se hvordan en erklæring om integrasjon og aktivt medborgerskap i forkant av permanent oppholdstillatelse skal kunne fremme integreringen ytterligere, og jeg ser ikke grunn til å støtte forslaget.

FORSLAG 6: STORTINGET BER REGJERINGEN FREMME DE NØDVENDIGE FORSLAG SOM FØRER TIL AT UTENLANDSKE BORGERE SKAL HA GJENNOMFØRT OG BESTÅTT PRØVE I NORSK 2, ELLER TILSVARENDE ELLER HØYERE NIVÅ, FOR Å VÆRE BERETTIGET PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE.

Fra og med 1. september 2005 fikk voksne innvandrere gjennom introduksjonsloven rett og/eller plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Hvilke grupper som har henholdsvis rett og/eller plikt til slik opplæring fremgår av tabellen nedenfor.

Rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap²

Personkrets ¹	Rett	Plikt	Gratis	Omfang ²
1) Personer som har fått asyl, personer med opphold på humanitært grunnlag og familiegjenforente med disse gruppene og de med kollektivt vern, 16–55 år	X	X	X	600 timer (550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap), ved behov opptil 2 400 norsktimer i tillegg
2) Familiegjenforente med norske og nordiske borgere bosatt i Norge, 16–55 år	X	X	X	600 timer (550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap), ved behov opptil 2 400 norsktimer i tillegg
3) Personer fra gruppe 1) eller 2) i alderen 55–67 år	X		X	600 timer (550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap), ved behov opptil 2 400 norsktimer i tillegg
4) Arbeidsinnvandrere utenfor EØS-/EFTA-regelverket, 16–55 år		X		300 timer (250 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap)

¹) Gjelder personer som har fått oppholdstillatelse etter 1. september 2005 som gir grunnlag for permanent oppholdstillatelse etter utlendingsloven.

²) For de med rett og plikt eller bare rett til opplæring som har fått oppholdstillatelse mellom 1. september 2005 og 1. januar 2012, er omfanget 300 timer (250 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap), ved behov opptil 2 700 norsktimer i tillegg.

Innføringen av obligatorisk avsluttende prøve i norsk og samfunnskunnskap ble vedtatt ved Stortingets vedtak 15. juni 2011. Endringen trer i kraft 1. september 2013. Stortinget vedtok samtidig å utvide timetallet fra 300 til 600 timer for rett og plikt til deltagelse i norsk og samfunnskunnskap for noen grupper. Endringen trådte i kraft 1. januar 2012. Gjennomføringskravet som vilkår for innvilgelse av søknad om permanent oppholdstillatelse etter utlendingsloven ble endret i tråd med utvidelse av rett og plikt til deltagelse i norskopplæring i introduksjonsloven.

En individuell plikt til å avlegge avsluttende prøve understreker den enkeltes ansvar for å lære seg norsk språk og sette seg inn i norske samfunnsforhold. Deltakere i norskopplæringen vil ha ulike forutsetninger og ulik skolebakgrunn, samtidig som opplæringen skal tilpasses den enkeltes behov. I noen tilfeller vil deltakerne være analfabeter eller ha lite eller ingen utdanning fra før. Personer med slik bakgrunn vil kunne ha begrensede mulighet til å bestå en norskprøve, og vil med representantforslaget være hindret fra å få permanent oppholdstillatelse i Norge. En slik ordning vil særlig ramme personer med svak skolebakgrunn, spesielt kvinner. Jeg ser ikke dette som ønskelig.

FORSLAG 7: STORTINGET BER REGJERINGEN FREMME DE NØDVENDIGE FORSLAG SOM FØRER TIL AT UTENLANDSKE STATSBOGGERE SOM UTVISER ET AKTIVT MEDBORGERSKAP I NORGE GJENNOM AKTIV DELTAKELSE I FRIVILLIG ELLER ANNEN VIRKSOMHET I MER ENN 1 ÅR, TILGODESKRIVES DETTE VED SØKNAD OM PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE.

Jeg oppfatter forslagsstillerne slik at dette forslaget bare er aktuelt dersom man først beslutter å heve botidskravet til seks år. Som det fremgår mener jeg at det ikke er grunnlag for en slik endring av botidskravet, og jeg legger til grunn at heller ikke forslagsstillerne mener at det er grunn til å innføre nye unntak fra dagens treårskrav. Det kan for øvrig være store utfordringer i å utforme en slik ordning, blant annet med hensyn til hvilke aktiviteter som skal kunne godkjennes, og hvordan faktisk deltagelse skal kunne kontrolleres.

FORSLAG 8: STORTINGET BER REGJERINGEN FREMME DE NØDVENDIGE FORSLAG FOR Å INNFØRE ET BELØNNINGSSYSTEM FOR Å MÅLRETTE INTEGRERINGEN AV UTENLANDSKE BORGERE OG SETTE EN GOD STANDARD FOR INTEGRASJON FOR Å KUNNE FÅ PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE I NORGE.

Gjennom introduksjonsloven er det innført en målrettet integreringspolitikk for å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltagelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet. Deltagelse i introduksjonsprogrammet lønnes med introduksjonsstønad, og programmet skal være

² Kilde: Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Prop. 1 S (2012–2013).

individuell tilpasset den enkeltes behov for grunnleggende kvalifisering for å sikre rask overgang til arbeid eller utdanning.

Som nevnt foran stilles det også krav til at en utlending har gjennomført pliktig opplæring i norsk for å få permanent opphold i Norge. Introduksjonsloven inneholder en blanding av krav og belønning for å sikre at den enkelte nyankomne lærer seg norsk, får kunnskap om det norske samfunnet og deltar i yrkes- og samfunnslivet, så raskt som mulig. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet jobber kontinuerlig med å utvikle og heve kvaliteten i tilbudet som blir gitt gjennom de to ordningene i introduksjonsloven.

For øvrig bidrar kravet til sikret underhold og fire års arbeid og utdanning ved familieinnvandring til integrering av de som kommer til Norge. Det vises til at referansepersonen som hovedregel må ha en klar tilknytning til norsk arbeidsliv. For arbeidsinnvandrere følger tilknytning til norsk arbeidsliv av vilkårene for innvilget tillatelse.

FORSLAG 9: STORTINGET BER REGJERINGEN FREMME DE NØDVENDIGE FORSLAG SOM FØRER TIL AT FAMILIEGJENFORENING AV UTENLANDSK BORGER MED UTENLANDSBOENDE EKTEFELLE/SAMBOER OG/ELLER BARN, FORUTSETTER ETTERLEVELSE AV DE VILKÅR SOM FORESLÅS LAGT TIL GRUNN FOR INNVILGELSE AV PERMANENT OPPHOLDSTILLATELSE ETTER FORSLAGENE 1–7 I DETTE REPRESENTANTFORSLAG.

Jeg oppfatter forslaget slik at utlendinger som er bosatt i Norge skal måtte oppfylle vilkårene for permanent oppholdstillatelse (etter de strengere regler som forslagsstillerne har foreslått) for å kunne få opphold for familiemedlemmer i Norge. Det er i dagens regelverk strenge krav til en utlending som ønsker sin familie til Norge. I saker om familieinnvandring stilles det krav om både fremtidig og tidligere inntekt, herunder også krav om at referansepersonen ikke må ha mottatt økonomisk stønad eller kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven. Dersom referansepersonen selv er utenlandsk, stilles det som hovedregel også krav om at vedkommende må ha arbeidet eller tatt utdanning i Norge i fire år før han eller hun kan søke om familieetablering med en utenlandsk ektefelle. Dette er krav som skal gi utlendingen et incitament til raskere integrering dersom vedkommende ønsker å hente familiemedlemmer til Norge.

En stor gruppe som ville bli rammet av forslagsstillerens innstrammingsforslag, ville være flyktninger. Dette er personer med behov for internasjonal beskyttelse, som dermed er avskåret fra å videreføre eller etablere familieliv i hjemlandet. Både overfor

disse og overfor andre utlendinger med oppholdstillatelse, mener jeg at det ville være urimelig strengt å stille et krav om permanent oppholdstillatelse for å kunne hente familien sin hit. Forslaget kan også være problematisk i forhold til våre forpliktelser etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) art. 8 om retten til familieliv. Jeg støtter derfor ikke dette forslaget.

FORSLAG 10: STORTINGET BER REGJERINGEN FREMME DE NØDVENDIGE FORSLAG SOM FØRER TIL AT PERSONER SOM KOMMER TIL NORGE GJENNOM FAMILIEINNVANDRING, IKKE INNRØMMES RETT TIL YTTERLIGERE FAMILIEGJENFORENING.

Forslaget innebærer en sterk begrensning for barns, og særlig særkullsbarns, mulighet for å gjenforenes med en forelder i Norge. Forslaget vil for eksempel innebære at en kvinne som får opphold gjennom ekteskap med en norsk borger, ikke kan få med sitt særkullsbarn til Norge. Barnet vil etter dagens regler få familiegjennforening med mor, som selv har fått tillatelse gjennom ekteskap med norsk ektefelle. Forslaget innebærer også at barn som kommer til Norge i familiegjennforening selv i voksen alder ikke kan etablere et familieliv med noen fra utlandet før etter innvilget statsborgerskap. Jeg mener forslaget vil være problematisk i forhold til våre forpliktelser etter FNs barnekonvensjon og EMK art. 8.

Det er regjeringens syn at dagens regelverk om underhold i familieinnvandringssakene i tilstrekkelig grad ivaretar kravene til selvforsørgelse og hensynet til god integrering i det norske samfunnet, også dersom referansepersonen selv kom gjennom familieinnvandring. Jeg kan ikke se at en innstramming i mulighetene for å kunne bli familiegjennforent med nære familiemedlemmer på den bakgrunn at man selv fikk opphold i Norge gjennom familieinnvandring, skal være nødvendig av innvandringsregulerende eller andre hensyn.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Det er et generelt mål å utforme et regelverk som er brukervennlig og fremmer effektiv saksbehandling. Jeg har merket meg at representantforslaget innebærer mange nye vilkår for permanent oppholdstillatelse, hvorav flere ville føre til en langt mer ressurskrevende saksbehandling. I 2011 behandlet Utlendingsdirektoratet nærmere 14 000 saker om permanent oppholdstillatelse. Mer komplisert og omfattende saksbehandling i et stort antall saker innebærer administrative og økonomiske konsekvenser for utlendingsforvaltningen. Det er verdt å merke seg at alene forslaget om å øke botidskravet fra tre til

seks år vil ha betydelige økonomiske og administrative konsekvenser, da forslaget innebærer at tredjelandsborgere vil måtte søke om fornyelse av sine til-

latelser over flere år enn i dag. Representantforslaget fremstår på denne bakgrunn som lite heldig med hensyn til en effektiv utlendingsforvaltning.

Vedlegg 2

Brev fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe v/storingsrepresentant Morten Ørsal Johansen til Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråden, datert 9. januar 2013

Ad. statsrådens svarbrev til Stortingets kommunal- og forvaltningskomité vedrørende Dok. 8:138 S (2011–2012)

Jeg viser til statsrådens svarbrev til Stortingets kommunal- og forvaltningskomité i forbindelse med behandlingen av representantforslaget Dok. 8:138 S (2011-2012) om innstramming i grunnlaget for å gi utenlandske statsborgere permanent oppholdstillatelse i Norge.

Jeg finner grunn til å be om noen essensielle avklaringer i forbindelse med saksbehandlingen.

Generelt

Representantforslaget inneholder flere forslag som i stor grad er gjeldende politikk i, blant annet, Danmark. Statsrådets henvisninger til Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK), fremstår i liten grad som relevant, da Danmark ikke er blitt felt i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) etter implementering av flere like forslag som fremsettes i Dok. 8:138 (2011-2012). På denne bakgrunn ønsker undertegnede svar på følgende spørsmål:

- Kan statsråden bekrefte at de initiativene som fremlegges i representantforslaget ble gjennomført av den forrige danske regjeringen på 2000-tallet?
- Kan statsråden bekrefte at disse forslagene ikke var i strid med EMK?
- Kan statsråden redegjøre for om slike forslag kan innføres i Norge?

Forslag 1

Statsråden refererer i sitt svar fra Utlendingslovutvalgets drøftelse i NOU 2004:20, og flertallets fastholdelse av treårskravet. Siden den tid har blant annet introduksjonsloven blitt implementert og utvidet til flere grupper, det er blitt innført en ny utlendingslov og innvandrerbefolkningen i Norge er blitt fordoblet. Jeg merker meg blant annet at statsråden viser til at flertallet i ovennevnte utvalg mente at en økning i botidskravet ville «kunne oppleves som et negativt

signal rettet mot innvandrere». Jeg lurer på om statsråden har empiriske data som viser at den norske befolkningen og velintegrerte innvandrere ville motsette seg en slik økning i botidskravet, eller om dette bygger på en mindre kvalifisert antakelse.

Forslag 2

Jeg viser til at man i Danmark i 2011 innførte utvidet karenstid ved lovovertridelser. Kan statsråden redegjøre for om de eksempler som forefinnes i Dok. 8:138 (2011-2012) ville medføre en reell innstramming i forhold til dagens regelverk?

Forslag 3

Jeg opplever ikke at statsråden svarer på utfordringen. Forslaget er begrunnet i at personer med utestående fordringer til det offentlige, ikke bare mottakere av stønader av ulike slag fra NAV, bør gjøre opp for seg i forkant av søknad om permanent oppholdstillatelse i Norge. Et slikt system er blitt implementert i Danmark, og statsråden bes redegjøre for om dette vil være med på å øke tilliten mellom befolkningsgrupper i Norge og innvandrerbefolkningen. Har statsråden oversikt over hvor mange utenlandske borgere som har utestående fordringer til det offentlige, som angitt av representantforslaget, men ikke begrenset til dette?

Forslag 4

Jeg stiller seg spørrende til statsrådets formulering om at det «i utgangspunktet er ønskelig at alle som får opphold i Norge skal være sikret forsørging». Jeg undrer på om statsråden ikke her mener at alle som ønsker å få permanent oppholdstillatelse i Norge skal være økonomisk selvforsørgende.

Jeg undres også om statsråden mener at dagens underholds krav på 242 000 kroner er tilstrekkelig for å dekke en husholdnings faktiske utgifter. Jeg sitter med et bestemt inntrykk av at en person som er flyttet til landet og som blir familieegjenforent med en herboende, vil ha behov som i sum langt overstiger dette beløpet, og som står i fare for å måtte leve lang tid på offentlige ytelser. Kan statsråden sette opp noen reg-

neeksempler som viser at dette beløpet er tilstrekkelig for å opprettholde en husholdning på to (eller flere personer) i kommuner som Oslo, Lørenskog, Trondheim, Bergen, Stavanger, Bodø, Fredrikstad, Sandefjord og Drammen?

Forslag 5

Jeg viser til at man innførte en plikt til å underskrive en erklæring om integrasjon og aktivt medborgerskap for å bedre integreringen i Danmark, ved klart å uttrykke samfunnets forventninger til den enkelte som innvandret. Jeg er godt kjent med hvordan det norske systemet er lagt opp, og mener det finnes et forbedringsbehov i forhold til visse grupper om hvordan det norske samfunnet fungerer og hva som regnes som aktiv deltakelse i det norske samfunnet.

Mener statsråden at det å bli gitt permanent oppholdstillatelse ikke er en tillitserklæring til den enkelte innvandrer, og at en slik oppholdstillatelse bare skal gi rettigheter og ikke plikter?

Forslag 6

Jeg merker seg med interesse statsrådets formuleringer i forhold til det å innføre krav om bestått prøve i norsk for å bli tildelt permanent oppholdstillatelse. Statsråden skriver:

«I noen tilfeller vil deltakerne være analfabeter, eller ha lite eller ingen utdanning fra før. Personer med slik bakgrunn vil kunne ha begrensede muligheter til å bestå en norskprøve, og vil med representantforslaget være hindret fra å få permanent oppholdstillatelse i Norge. En slik ordning vil særlig ramme personer med svak skolebakgrunn, spesielt kvinner. Jeg ser ikke dette som ønskelig.»

Jeg stiller meg spørrende til om statsråden her gir uttrykk for at den norskundervisningen som gjennomføres er utilstrekkelig, og at man ikke fanger opp personer mer lese- og skrivevansker på en tilstrekkelig god måte. Det er én måte å tolke statsrådets utsagn på, og harmonerer ikke vesentlig med det Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) fremlegger av statistikk om status for personer som har avsluttet sine introduksjonsprogram. Det stipuleres i

alle fall ikke som en plausibel forklaringsgrunn, og jeg vil derfor spørre statsråden om hvor denne informasjonen kommer fra og hvordan statsråden vil råde sin kollega, statsråden i Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, om å gjennomføre konkrete forbedringer for å forhindre at personer som har rett og plikt til undervisning i norsk og samfunnskunnskap ikke faller gjennom.

Man kan også tolke statsråden dithen at personer med svak utdanning ikke får individuelt tilpassede tilbud, og dermed ikke fanges opp godt nok, og at dette utgjør et uoverstigelig problem for at det ikke kan stilles krav om gjennomført og bestått kurs i norsk og samfunnskunnskap.

Det er også mulig å tolke det dithen at kvinner er for svake til å gjennomføre slike undervisningsprogrammer, men det ville være å tillegge statsråden oppfatninger som jeg vanskelig tror at statsråden har.

Til sist er det også mulig, med god grunn, å mistenke statsråden for at hun mener at det er tilstrekkelig å gjennomføre det lovfestede antallet timer avsatt til norsk og samfunnskunnskap uten å måtte bestå prøve, og at det er forsvarlig at personer blir tilgode sett med permanent oppholdstillatelse og endog statsborgerskap uten å ha en god nok forståelse for norsk språk og norske samfunnsforhold.

Forslag 7

Jeg merker seg at statsråden mener at det vil være utfordrende å utforme en ordning som tar høyde for de administrative problemstillinger statsråden forutser. Jeg vil derfor spørre om statsråden har undersøkt hvordan dette er organisert i våre naboland Danmark, Sverige og Finland.

Forslag 9

Jeg merker seg statsrådets anmerkninger vedrørende EMK art. 8, og viser til generelt spørsmål utformet på side 1 i dette brev.

Forslag 10

Jeg merker seg statsrådets anmerkninger vedrørende EMK art. 8, og viser til generelt spørsmål utformet på side 1 i dette brev.

Vedlegg 3

**Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråden til Fremskrittspartiets
stortingsgruppe v/stortingsrepresentant Morten Ørsal Johansen,
datert 30. januar 2013**

Ad statsrådens svarbrev til Stortingets kommunal- og forvaltningskomité vedrørende Dok. 8:138 S (2011-2012)

Jeg viser til brev av 9. januar d.å. hvor det bes om noen avklaringer. Svaret nedenfor må ses i sammenheng med mitt brev av 13. november 2012 til Stortingets kommunal- og forvaltningskomité i saken.

Generelt

Jeg er kjent med at representantforslaget inneholder flere forslag som er, eller har vært, gjeldende politikk i Danmark. Jeg er videre kjent med at det etter regjeringsskiftet i Danmark høsten 2011, er vedtatt enkelte endringer i regelverket på dette området. Blant annet er det tidligere poengsystemet og medborgerskapsprøven avskaffet.

Når det gjelder spørsmålet om representantforslaget er forenelig med Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK), viser jeg til mitt brev av 13. november 2012. Det fremgår der at noen av forslagene kan være problematiske sett hen til våre forpliktelser etter FNs barnekonvensjon og EMK. Jeg anser det ikke som aktuelt å innføre noen av de foreslåtte forslagene på det nåværende tidspunkt, og de enkelte forslagenes forhold til Norges internasjonale forpliktelser er derfor ikke nærmere utredet av departementet.

Ad forslag 1

I mitt svarbrev henviste jeg til Utlendingslovutvalgets drøftelse i NOU 2004:20, hvor utvalget bl.a. vurderte en utvidelse av botidskravet fra tre til fem år. Jeg er ikke kjent med om Utlendingslovutvalget baserte seg på empiriske data som grunnlag for sin vektlegging av at det er uheldig i seg selv å gjennomføre en innstramning som vil kunne oppleves som et negativt signal rettet mot innvandrere. Jeg viser for øvrig til at utvalgets argumentasjon ble vektlagt «i mangel av tungtveiende grunner for å endre gjeldende botidskrav».

Ad forslag 2

Jeg bemerker at forslaget er noe uklart: Det foreslås både at en utlending bør *utelukkes* fra permanent oppholdstillatelse hvis man er idømt ubetinget fengselsstraff i minst ett år, og at idømt ubetinget fengselsstraff på mellom 6 måneder og 1 år og 6 måneder skal medføre en *tilleggs tid* på 12 år.

Forslagene i Dok. 8:138 (2011-2012) fremstår å være en innstramning i regelverket for permanent oppholdstillatelse. Økning av tilleggstiden vil imidlertid få en mer begrenset betydning i praksis. Bakgrunnen for dette er, som jeg også redegjorde for i mitt svarbrev, at utlendinger som begår kriminalitet ikke bare kan bli nektet permanent oppholdstillatelse, men kan også bli utvist etter utlendingsloven. De fleste som blir ilagt straff for alvorlig kriminalitet i Norge vil få et utvisningsvedtak med et varig eller tidsbegrenset innreiseforbud. Når en utlending blir utvist fra Norge, faller også oppholdstillatelsen bort, og vedkommende vil således være avskåret fra å få permanent oppholdstillatelse.

Ad forslag 3

Jeg er kjent med at man for å få permanent oppholdstillatelse i Danmark ikke må ha visse typer av forfalt gjeld til det offentlige. Det er på det nåværende tidspunkt ikke aktuelt for regjeringen å innføre tilsvarende regler her i Norge.

Justis- og beredskapsdepartementet har ikke tall som representanten etterspør. Dette er tall som er vanskelig å fremskaffe, bl.a. fordi innkreving fra ulike offentlige virksomheter gjøres ulikt. Det finnes heller ikke noe felles register for innkreving av offentlige fordringer. Tall fra Statens innkrevingssentral (SI), som er ansvarlig for å kreve inn en del fordringer på vegne av det offentlige, skiller heller ikke på statsborgerskap eller oppholdsgrunnlag i Norge.

Ad forslag 4

Det er i utgangspunktet ønskelig at alle som får opphold i Norge, både midlertidig og permanent, skal være sikret forsørgelse eller være økonomisk selvforsørget. Like fullt vil det i noen tilfeller være behov for å gjøre unntak. Dette ble også bemerket i mitt svarbrev.

Krav til sikret underhold ble skjerpet i forbindelse med at ny utlendingslov og -forskrift trådte i kraft 1. januar 2010 blant annet for å øke sannsynligheten for at den som får oppholdstillatelse vil ha tilstrekkelige midler til forsørgelse og ikke trenger støtte fra det offentlige. Jeg kan vanskelig se hvilket grunnlag representanten har for å si at en person som har flyttet til landet for å gjenforenes med et familiemedlem her, vil ha behov som langt overstiger dagens underholds krav på 242 440 kroner, og derfor

står i fare for å måtte leve lang tid på offentlige ytelser.

Dagens krav anses å være tilstrekkelig, og er heller ikke i utakt med de krav som stilles i våre naboland. I finsk rett beregnes underholdskravet ut fra nettoinntekt (inntekt etter skatt), men er langt lavere enn kravet vi har i Norge. Verken Sverige eller Danmark har noe slikt spesifisert inntektskrav som i norsk og finsk rett.

Jeg minner også om at det for tiden pågår et arbeid i departementet hvor nivået på underholdskravet ved familieetablering er under vurdering. Departementet har nettopp hatt et forslag om heving av underholdskravet på høring. I høringsbrevet foreslår departementet å heve underholdskravet for de sakene som gjelder familieetablering til 261 700 kroner. Høringsfristen for dette forslaget er utløpt, og saken er under behandling i departementet.

Ad forslag 5

Alle som oppholder seg i Norge er pliktige til å følge vårt lands lover og regler, uansett om en er født her eller innvandret.

Undervisningen etter introduksjonsloven inneholder i tillegg til norskopplæring, 50 timers undervisning i samfunnskunnskap på et språk den enkelte innvandrer forstår. Opplæringen som må gjennomføres før permanent oppholdstillatelse kan gis, skal være med på å sikre god kunnskap om det norske samfunn, lover, rettigheter og plikter. Dette er med på å bidra til å gi et godt grunnlag for integreringen og en aktiv deltakelse i det norske samfunn.

Det fremstår ikke hensiktsmessig å innføre ytterligere vilkår i form av erklæringer når det ikke kan vises til klare positive effekter.

Ad forslag 6

Prinsippet om tilpasset opplæring ligger til grunn for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Det innebærer blant annet at deltakerne i norskopplæringen skal kartlegges for å få opplæring tilpasset sine behov og framtidsplaner. Opplysninger fra kartleggingen skal brukes til å utarbeide en individuell plan for den enkelte deltaker. Opplæringen er organisert i tre ulike spor som har

ulik tilrettelegging og progresjon, og som er tilpasset deltakernes utdanningsnivå.

Det er en utfordring å undervise personer som ikke kan lese og/eller skrive, og som samtidig skal lære seg et nytt språk. Som regjeringen understreket i Meld. St. 6 (2012–2013) om en helhetlig integreringspolitikk, vil vi gjøre kvalifiseringen mer effektiv, og vi vil bedre norskopplæringen for personer som har liten eller ingen utdanning når de kommer til Norge. I læreplanen som ble tatt i bruk høsten 2012, er det innført en egen alfabetiseringsmodul som skal gjøre det enklere for deltakerne å tilegne seg grunnleggende lese- og skriveferdigheter. Det innføres i år også en tilskuddsordning med kommunale utviklingsmidler for å styrke kvaliteten og forbedre resultatene i opplæringen i norsk og samfunnskunnskap. Jeg viser til Meld. St. 6 (2012–2013) for beskrivelse av øvrige tiltak på området.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet jobber med å styrke og bedre opplæringen i norsk og samfunnskunnskap for voksne som har liten eller ingen utdanning når de kommer til Norge, men uansett tilpasning og individuell innsats, vil kravet om språklig kompetanse som vilkår for permanent oppholdstillatelse kunne ha en ekskluderende effekt for de med svært svak skolebakgrunn. Med de fastlagte prøvene vi har i dag, vil personer med svært svak skolebakgrunn i mange tilfeller bruke mye lengre tid for å bestå prøven, og dermed måtte vente lenger på å få permanent opphold. Derfor er det ikke ønskelig å innføre et slikt krav.

Innføring av et kompetansekrav vil også kunne være i strid med den pedagogiske målsettingen for språkopplæringen, da det kan føre til at den enkelte deltaker går opp til språkprøve enten for tidlig eller velger å ta den letteste prøven. På den måten vil målsettingen for opplæringen ikke være oppnådd, og samfunnet går glipp av den kompetansen deltakeren kunne ha oppnådd.

Ad forslag 7

Jeg er kjent med at Danmark har avvirket denne ordningen med virkning fra 1. juli 2012. Jeg anser det fortsatt ikke som aktuelt å innføre den foreslåtte ordningen innenfor dagens botidskrav på tre år.

